

Odvrácení hrozící škody

Žaloba podle § 417 odst. 2 ObčZ může být úspěšná jen tehdy, když je tu vážné ohrožení v době rozhodování soudu; pokud toto ohrožení spočívá v jednání žalovaného, je třeba, aby k tomuto jednání již došlo anebo aby alespoň bylo prokázáno, že žalovaný takto hodlá jednat. Nestačí jen možnost, že by žalovaný takto snad mohl jednat v budoucnu.

Žaloba podle § 417 odst. 2 ObčZ může být úspěšná jen tehdy, když je tu vážné ohrožení v době rozhodování soudu; pokud toto ohrožení spočívá v jednání žalovaného, je třeba, aby k tomuto jednání již došlo anebo aby alespoň bylo prokázáno, že žalovaný takto hodlá jednat. Nestačí jen možnost, že by žalovaný takto snad mohl jednat v budoucnu. K tomu, aby soud uložil jako vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící škody povinnost zdržet se do budoucna určitého jednání, je třeba nejen zjištění, že jde o vážné ohrožení, ale i zjištění, že žalovaný hodlá takové jednání uskutečnit.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 2824/2000, ze dne 4.9.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobců: A/ R. K., zastoupené advokátkou, B/ J. N., C/ J. V., a D/ T. K., proti žalovaným: 1/ V. J., a 2/ M. J., zastoupeným advokátem, o odstranění dřevin a zdržení se jejich vysazování a o odstranění plotu, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9, sp. zn. 8 C 427/94, o dovolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. července 2000, čj. 39 Co 589/99-178, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. července 2000, čj. 39 Co 589/99-178, pokud jím byla žalovaným uložena povinnost „odstranit dvě okrasné dřeviny vysazené na parcele č. 979 ve vzdálenosti 2,5 m od zadního rohu domu čp. 213 podél oplocení a do vzdálenosti 1,5 m od oplocení vybudovaného na parcele č. 981, jehož západní hrana tvoří vlastnickou hranici s parcelou č. 979, a další dvě okrasné dřeviny vysazené na parcele č. 979 ve vzdálenosti do 2,5 m od předního rohu domu čp. 213 podél oplocení a do vzdálenosti 1,5 m od oplocení vybudovaného na parcele č. 979, jehož východní hrana tvoří vlastnickou hranici s parcelou č. 981, vše v katastrálním území V., a to do 15 dnů od právní moci rozsudku, a nadále se zdržet v těchto vzdálenostech dalšího vysazování okrasných dřevin“, a pokud jím bylo vysloveno, že „žalovaní jsou povinni zdržet se vysazování okrasných dřevin na parcele č. 979 podél západního štítu domu čp. 213 tvořícího hranici mezi pozemky č. 980 a č. 979 do vzdálenosti 2,5 m od tohoto domu, v katastrálním území V.“, jakož i ve výroku o náhradě nákladů řízení, zrušil a věc v této části vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobci se domáhali, aby žalovaným byla uložena povinnost zdržet se vysazování okrasných dřevin a porostů na parcele č. 979 podél hranice mezi parcelami č. 979 a č. 980, č. 981 do vzdálenosti 2,5 m od rohu domu čp. 213 žalobců v kat. území V., a aby žalovaní byli povinni odstranit vlastním nákladem z parcely č. 981 oplocení s podezdívkou a skleník na této podezdívce postavený v kat. území V. Tvrdili, že porosty způsobují zavlhání základů jejich domu a že může dojít k narušení základů.

Obvodní soud pro Prahu 9 (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 7. května 1999, čj. 8 C 427/94-125, žalobu zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Soud prvního stupně uvedl, že okrasné dřeviny, které žalovaní vysázeli v blízkosti domu žalobců, nemohou tomuto domu svým růstem stínit, neboť je již zastíněn sousední stavbou. Nezjistil, že by žalovaní úmyslně vytvářeli vlhko zaléváním svojí zeleně. Žalobci proto neprokázali, že by byl ohrožen výkon jejich práv nebo že by je činnost žalovaných nad míru přiměřenou poměrům obtěžovala. Konstatoval, že žalovaní v průběhu řízení odstranili některé okrasné dřeviny z blízkosti pozemku žalobců, takže nebyl důvod jim ukládat povinnost zdržet se vysazování okrasných dřevin a porostů na parcele č. 979, která je v jejich vlastnictví.

Městský soud v Praze jako soud odvolací, rozhodující k odvolání žalobců, rozsudkem ze dne 26. července 2000, čj. 39 Co 589/99-178, připustil změnu žaloby s návrhem, aby žalovaní byli uznáni povinnými odstranit okrasné dřeviny ve vyznačené vzdálenosti od zadního i předního rohu domu žalobců a aby se v těchto vzdálenostech nadále zdrželi dalšího vysazování okrasných dřevin, jakož i na vlastní náklady odstranili kovový plot s betonovou podezdívkou a skleník na této podezdívce postavený. Poté rozhodl tak, že změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé a vyslovil, „že žalovaní jsou povinni odstranit dvě okrasné dřeviny vysazené na parcele č. 979 ve vzdálenosti 2,5 m od zadního rohu domu čp. 213 podél oplocení a do vzdálenosti 1,5 m od oplocení vybudovaného na parcele č. 981, jehož západní hrana tvoří vlastnickou hranici s parcelou č. 979, a další dvě okrasné dřeviny vysazené na parcele č. 979 ve vzdálenosti do 2,5 m od předního rohu domu čp. 213 podél oplocení a do vzdálenosti 1,5 m od oplocení vybudovaného na parcele č. 979, jehož východní hrana tvoří vlastnickou hranici s parcelou č. 981, vše v katastrálním území V., a to do 15 dnů od právní moci rozsudku, a nadále se zdržet v těchto vzdálenostech dalšího vysazování okrasných dřevin.“ Dále rozhodl, že „žalovaní jsou povinni zdržet se vysazování okrasných dřevin na parcele č. 979 podél západního štítu domu čp. 213 tvořícího hranici mezi pozemky č. 980 a č. 979 do vzdálenosti 2,5 m od tohoto domu, v katastrálním území V.“. Zamítl žalobu „se žádostí, aby žalovaní byli povinni odstranit vlastním nákladem kovový plot s betonovou podezdívkou širokou 17 cm o délce 24,27 m, postavený na parcele č. 981, jehož západní hrana tvoří vlastnickou hranici s pozemkem č. 979, a skleník na této podezdívce postavený, v katastrálním území V.“. Rozhodl i o nákladech řízení

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně a po doplnění dokazování konstatoval, že dovolání je důvodné toliko v části týkající se zastínění stavby žalovaných sousedním domem a nemožnosti proudění vzduchu a vysušování půdy vlivem existence okrasných dřevin a jejich zalévání. Shledal proto nezbytným odstranit túje z bezprostřední blízkosti domu žalobců, a to i s ohledem na skutečnost, že již jednou došlo ke zřícení štítové stěny jejich domu. Podle odvolacího soudu „by mohla vzniknout hrozící škoda na majetku žalobců“ a proto v této části žalobě s odkazem na § 417 odst. 2 ObčZ vyhověl.

Proti rozsudku odvolacího soudu podávají žalovaní dovolání, jehož přípustnost opírají o ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „OSŘ“), a uplatňují dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm.c) a d) OSŘ [výslovně uplatňují jen dovolací důvod uvedený v § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ, v dovolání však obsahově uplatňují i námitku, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování]. Namítají, že soud prvního stupně vzal správně v úvahu skutečnost, že podle právní úpravy vycházející z Listiny základních práv a svobod a úpravy sousedských vztahů podle § 127 ObčZ není pěstování okrasných dřevin na vlastním pozemku v daném případě obtěžováním nad míru přiměřenou poměrům, ani vážným omezením práv souseda. Teprve v závěru odvolacího řízení se první žalobkyně dovolávala rozhodnutí proti hrozící škodě ve

smyslu § 417 odst. 2 ObčZ, byť žádná norma neurčuje, jak daleko od hranic pozemku mohou být pěstovány okrasné dřeviny. Odvolací soud konstatoval, že západní stěna domu žalobců je zastíněna, otázka okrasných dřevin zde je prvotní, a proto je nutno je odstranit, neboť brání proudění vzduchu a „mohla“ by vzniknout škoda na majetku žalobců, když již jednou došlo ke zřícení štítové zdi. Tento závěr je ale podle dovolatelů nesprávný, neboť na daný případ nelze § 417 odst. 2 ObčZ vztáhnout. Možnost vzniku hrozící škody na blíže výslovně neurčeném majetku není vážným ohrožením, které má zákon na mysli. Toto ustanovení poskytuje ochranu toliko proti hrozící škodě, a to škodě vážné. Odkazují na rozhodnutí R 3/88 a R 3/71 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Nebylo prokázáno, že by túje dům žalobců ohrožovaly. Odvolací soud nesprávně vyložil závěry k nimž dospěl znalec jak ohledně působení kořenů vegetace, tak jejího kladného působení, a za absurdní dovolatelé pokládají tvrzení, že některé z tují brání proudění vzduchu mezi domy. Pokud jde o zřícení štítové zdi, musí být i laikovi jasné, že tato zeď o síle 150 mm u budovy neopatřené upevňujícím věncem se může zřítit, zejména, když v sedmdesátých letech dům vyhořel a byl celý prolit vodou, přičemž tehdy žádné túje proudění vzduchu nebránily. Ohrožení nemovitosti žalovanými tedy prokázáno nebylo. Výsadba okrasných dřevin u rodinných domků je běžná. Znalec u letitých dřevin v přední části nemovitosti žalovaných doporučil jejich zastřižení, ač v předchozích letech nikomu nevadily. To ale platí i pro dřeviny v zadní části domu žalobců, kde se nacházející malá túje není schopna čelit jakémukoliv proudění vzduchu. Nebylo prokázáno, že by byl majetek žalobců vysázenými dřevinami jakkoliv ohrožen. Navrhují, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil.

Ve vyjádření k dovolání žalobci 2/, 3/ a 4/ odmítají tvrzení dovolatelů, že by se domáhali opatření k odvrácení škody až v závěru odvolacího řízení, když se tak stalo již v řízení u soudu prvního stupně v roce 1995. Takové opatření bylo nutné uložit, neboť žalovaní podmáčeli základy domu neustálým zaléváním svojí vegetace, přičemž není běžné, aby byly dřeviny sázeny k základům sousedova domu. Nesouhlasí s argumentací žalovaných ohledně zřícení štítové zdi a připomínají, že byli nuceni zaplatit vyhotovení technické zprávy a geometrického měření ohledně plotové podezdívky, postavené neoprávněně. Navrhují, aby dovolací soud dovolání žalovaných zamítl.

Nejvyšší soud v řízení o dovolání postupoval podle procesních předpisů, platných k 31. 12. 2000 (část dvanáctá, hlava první, bod 17. zák. č. [30/2000](#) Sb., tedy podle OSŘ ve znění před novelou, provedenou tímto zákonem), a po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 238 odst. 1 písm. c) a d) OSŘ a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 odst. 1 OSŘ), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání je důvodné.

Odvolací soud posuzoval uplatněný nárok vlastníka nemovitosti, který tvrdil, že v důsledku jednání vlastníka sousední nemovitosti hrozí poškození jeho domu, podle § 417 odst. 2 ObčZ, podle něhož jde-li o vážné ohrožení (tj. ohrožení hrozící škodou), má ohrožený právo se domáhat, aby soud uložil provést vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící škody. (K tomu lze poznamenat, že pokud by šlo o žalobu z imisí podle § 127 odst. 1 ObčZ, nemohl by se žalobce domáhat, aby žalovanému bylo uloženo něco konat - viz R 3/1988 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

V dané věci bylo třeba k tomu, aby byly splněny podmínky pro uložení odstranění okrasných dřevin podle § 417 odst. 2 ObčZ, učinit skutkové zjištění, že dům žalobců je vážně ohrožen a že toto ohrožení je v příčinné souvislosti s existencí okrasných dřevin na pozemku žalovaných, resp. že by odstranění těchto dřevin ohrožení domu alespoň významně zmírnilo. Soudy však neučinily skutkové zjištění o tom, že by dům žalobců nebo jeho část byly podmáčeny a že by žalobcům hrozila konkrétní

škoda. Odvolací soud vyšel z tvrzení znalce, že vzrostlá vegetace brání proudění vzduchu a vysušování půdy. Toto tvrzení ovšem znalec uvedl v obecné poloze a z jeho posudku ani z jeho výpovědi před soudem nevyplývá, že by již došlo k podmáčení domu. Znalecký posudek navíc popisuje stav domu velmi vágně a na otázku, zda statika domu je ohrožena spornými porosty, výslovně neodpovídá (o vlhnutí základů se zmiňuje jen ve větě na čl. 35 : „Na otázku vlhnutí základů štitové zdi musím konstatovat, že se jedná prakticky o západní zeď , která nevhodnou stavbou je zcela zastíněna a tudíž okolí nemůže být vysušováno slunečním zářením“). Uvádí, že kořeny mohou narušovat stavební konstrukce a že vegetace umožňuje případné zalévání - čl. 36. Znalec sice nastínil, jak by měly být porosty upraveny, ale na otázku položenou mu soudem - vliv porostů na statiku a celkový stav domu - neodpověděl. Znalec byl pak opětovně slyšen v řízení, tyto nedostatky však soudy neodstranily.). Dále odvolací soud zjistil, že základy domu žalobců jsou zastíněny sousedním domem; měl se proto zabývat otázkou, nakolik případné zavlhání způsobuje vegetace a nakolik zastínění domem. Odvolací soud výslovně neuvedl, v čem by měla hrozící škoda spočívat. Z jeho rozhodnutí se podává, že by mohlo jít o zhroucení štitové stěny. Takový závěr však znalec neučinil; naopak uvedl, že ke zhroucení štitové zdi došlo „v důsledku nadstavby druhé poloviny dvojdomku a nekoordinování výstavby...“ (čl. 35). Pokud tedy odvolací soud vyšel z toho, že odstraněním dřevin z pozemku žalovaných bude odstraněno vážné ohrožení domu žalobců, spočívá jeho rozsudek na skutkovém zjištění, které nemá oporu v provedeném dokazování [§ 241 odst. 3 písm. c) OSŘ].

Žaloba podle § 417 odst. 2 ObčZ může být úspěšná jen tehdy, když je tu vážné ohrožení v době rozhodování soudu; pokud toto ohrožení spočívá v jednání žalovaného, je třeba, aby k tomuto jednání již došlo anebo aby alespoň bylo prokázáno, že žalovaný takto hodlá jednat. Nestačí jen možnost, že by žalovaný takto snad mohl jednat v budoucnu. K tomu, aby soud uložil jako vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící škody povinnost zdržet se do budoucna určitého jednání, je třeba nejen zjištění, že jde o vážné ohrožení, ale i zjištění, že žalovaný hodlá takové jednání uskutečnit. Pokud odvolací soud na věc aplikoval § 417 odst. 2 ObčZ na základě skutkového zjištění (které ovšem nemá oporu v provedeném dokazování, viz shora), že by uvedeným jednáním - výsadbou tují - došlo k vážnému ohrožení, aniž by současně zjistil, že žalovaní mají v úmyslu další výsadbu provádět, aplikoval na zjištěný skutkový stav normu, která na něj nedopadá. Jeho rozhodnutí v této části spočívá na nesprávném právním posouzení věci a je tak dán dovolací důvod, uvedený v § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ.

Z uvedeného je zřejmé, že dovolání je důvodné. Proto nezbylo, než rozhodnutí odvolacího soudu zrušit (§ 243b odst. 1 OSŘ, věta za středníkem) a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení (243b odst. 2 OSŘ).

Další články:

- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)

- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)